

MELD ISLAMOFOBIE ! ORG

RAPPORT PERIODE JANUARI – JUNI 2015

IBTISSAM ABAÂZIZ, MSc.

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding.....	2
2. Ontstaan <i>Meld Islamofobie!</i>	3
3. Samenvatting en aanbevelingen.....	5
4. Wat is islamofobie?.....	7
5. Methode en werkwijze	8
6. Aantal meldingen	9
7. Waar komen de meeste meldingen vandaan?	10
8. Wie zijn de slachtoffers?	11
9. Wie zijn de daders?	13
10. Om wat voor soort incidenten gaat het?	14
11. De omstandigheden	15
12. Aangifte	16

1. INLEIDING

In dit rapport presenteert *Meld Islamofobie!*¹ de eerste bevindingen die betrekking hebben op de periode januari tot en met juni 2015. Om patronen of trends te kunnen beschrijven, heeft het meldpunt de meldingen niet alleen op systematische wijze verzameld, maar ook geanalyseerd. Door deze werkwijze is het mogelijk om voorlopige antwoorden te geven op vragen zoals: wie zijn de slachtoffers en wie zijn de daders van islamofobie? Waar komen de meeste meldingen vandaan? Om wat voor soort incidenten gaat het en onder welke omstandigheden vinden deze plaats? Hoe vaak doen mensen aangifte en hoe reageert de politie op deze meldingen? Voordat deze vragen beantwoord worden, wordt in het kort het ontstaan van dit meldpunt beschreven, de werkwijze en de gehanteerde definitie van islamofobie.

¹ Voor meer informatie over Meld Islamofobie! zie: <https://www.meldislamofobie.org/>

2. ONTSTAAN MELD ISLAMOFOBIE!

Een dag na de aanslag op Charlie Hebdo, op 8 januari, werd een 21 jarige Haagse gesluierde moslima op straat, op klaarlichte dag, het slachtoffer van fysiek geweld. Ze werd niet zomaar aangevallen. De dader –een blanke man, ongeveer 45-50 jaar- had het op haar gemunt vanwege haar islamitisch uiterlijk. Kort daarna nam zij contact op met *Meld Islamofobie!* om een melding te maken van het incident:

“Onlangs (donderdag) liep ik over straat. Nadat ik een stuk had gelopen, zag ik een man op de fiets mij naderen. Hij schreeuwde naar me: ‘Kankerverwekkend wijf dat je bent!! Oprotten uit mijn land!!!’ De man stapte vervolgens van zijn fiets af en sloeg me in mijn gezicht. Ik was er zo ontdaan van dat ik onwijs hard moest huilen. De meneer fietste doodleuk verder.”

Het voorval klinkt ernstig en als een uitzondering, maar deze jongedame is niet de enige die dit soort geweld heeft ervaren. Na de aanslag op Charlie Hebdo zagen enkele maatschappelijk betrokken young professionals –op basis van voorgaande ervaringen- een golf aan islamofob geweld aankomen. Zij besloten dat het tijd werd om een laagdrempelig meldpunt op te zetten om data over dit soort incidenten systematisch te verzamelen en te registreren. Op 11 januari 2015 ging het meldpunt online in de vorm van een Facebookpagina² met de naam *Meld Islamofobie!*. Het meldpunt is een onafhankelijk initiatief van vrijwilligers en opereert landelijk.

De initiatiefnemers kregen gelijk, want na de start stroomden dit soort meldingen binnen van moslims die in het dagelijks leven uitgescholden, bedreigd, bespuugd, geslagen en in sommige gevallen zelfs bijna aangereden werden vanwege hun vermeende islamitische achtergrond.

De vragen die dit soort incidenten oproepen zijn: Gaat het hier om treurige incidenten veroorzaakt door ‘verwarde mensen’ die we niet moeten uitvergroten, omdat we daarmee een probleem creëren wat niet bestaat? Of is hier meer aan de hand? Is dit een indicatie dat Nederland te maken heeft met islamofobie³ die structureel van aard is en niet zo onschuldig is?

Dit rapport, en de meldingen die het meldpunt dagelijks binnenkreeg in de periode januari tot en met juni, tonen aan dat er zeker geen sprake is van op zichzelf staande treurige incidenten. Evenmin is dit het werk van mensen die slechts ‘verward’ zijn. Het volume aan en de ernst van de meldingen duiden erop dat er meer aan de hand is. Zo ontstaat onder moslims de indruk dat islamofobie sinds 9/11 en Pim Fortuyn welig tiert in Nederland, steeds

² <https://www.facebook.com/MeldpuntIslamofobie>

³ In hoofdstuk 4 wordt de definitie van islamofobie besproken die het meldpunt hanteert

extremer wordt en dat dit niet serieus wordt genomen door de politiek en politie. Op de vraag of Nederland te maken heeft met islamfoob geweld en islamofobe incidenten die structureel van aard zijn, kan echter nog geen antwoord gegeven worden. Tot nu toe ontbreken data over de toe- of afname van islamofobe incidenten, omdat er geen apart registratiesysteem voor islamofobie bestaat zoals dat wel het geval is voor antisemitisme.

De politie concludeert, daarentegen, dat islamofobie niet is toegenomen. Zij kan zich echter alleen baseren op wat er bij haar wordt geregistreerd. Vele incidenten worden echter niet gemeld bij de politie. Op basis van de meldingen die bij het meldpunt binnenkomen, blijkt dat dit enerzijds komt door het gevoel onder melders dat de politie er toch niets mee zal doen, en anderzijds doordat de politie slachtoffers regelmatig (onbedoeld) ontmoedigd om aangifte te doen. Kortom: een landelijk registratiesysteem dat islamofobie incidenten systematisch bijhoudt is hard nodig.

DOELEN

Meld Islamofobie! streeft de volgende doelen na:

- Islamofobe incidenten verzamelen, analyseren, documenteren en monitoren
- Het stimuleren van een meldingscultuur onder moslims en mensen aansporen om aangifte te doen van islamfoob geweld wanneer zij hiermee te maken krijgen
- Het stimuleren van een bewustwordingsproces in de Nederlandse samenleving over het bestaan en de ernst van islamofobie
- Slachtoffers empoweren door hen te informeren over de stappen die zij kunnen zetten om het geweld dat zij ervaren aan te klagen en te bestrijden
- Islamofobie op de politieke agenda krijgen, zowel landelijk als lokaal
- De politie bewust maken van islamofobie zodat zij deze aangiften opneemt in plaats van mensen te ontmoedigen om aangifte te doen
- Samenwerken met andere partijen en meldpunten zodat islamofobie beter in kaart gebracht en aangepakt kan worden

3. SAMENVATTING EN AANBEVELINGEN

In de periode januari tot en met juni zijn in totaal **89** meldingen binnengekomen. Hiervan kwamen 5 uit België (Antwerpen) en de rest uit Nederland. Waar komen de meeste meldingen vandaan? Aan kop staat **Rotterdam (20,2%)**. Op de tweede plaats staat **Amsterdam (15,5%)**. De meeste meldingen vonden plaats in januari (62%).

Opvallend is dat de meerderheid, **90%** (63 meldingen), van de slachtoffers **vrouw** was. Bovendien komt uit de gegevens naar voren dat bijna **98%** van de vrouwelijke slachtoffers zichtbaar moslima was. Daarmee wordt bedoeld dat het slachtoffer ten tijde van het incident gesluierd was. Daders maken echter geen onderscheid tussen een *nijaab*, *khimaar* of een modern uitziende hoofddoekdragende moslima. Een lap stof dat het haar bedekt, lijkt voor de dader(s) een marker aan sich te zijn. **In 71% van de gevallen was de dader een man.** De overgrote meerderheid van de mannelijke daders was blank. **Een derde** van alle meldingen betrof **fysiek geweld**. Onder fysiek geweld vallen **fysieke intimidatie** (een poging tot fysiek geweld, duwen, bespugen van mensen) en **mishandelingen**.

Vrouwen blijken vaker het slachtoffer te zijn van **fysiek geweld**: bij **41%** van de vrouwelijke slachtoffers was er sprake van **fysiek geweld**. Onder fysiek geweld vallen ook mishandelingen: deze liggen onder vrouwen ook hoger. In bijna **21%** van de gevallen was er sprake van mishandeling.

De meeste incidenten (87%) vonden **overdag** plaats in de **openbare ruimte**. Denk daarbij aan: op straat, supermarkten, benzinepompen, horeca, bus- en tramhaltes en het openbaar vervoer. In 71% van de totale gevallen waren er omstanders aanwezig, maar in slechts 20% van de gevallen grepen zij ook daadwerkelijk in.

In de meeste gevallen (67%) was het slachtoffer alleen. In 21 gevallen was het slachtoffer in gezelschap waarvan **in iets meer dan de helft (11 gevallen) minderjarige kinderen bij betrokken waren**.

Slachtoffers van islamofobie doen in de meeste gevallen geen aangifte bij de politie: **in 58% van de totale gevallen is geen aangifte gedaan**. Als we alleen kijken naar de gevallen waarin sprake is van **fysiek geweld** dan zien we een soortgelijk patroon: **slechts 39% van de slachtoffers heeft direct na het incident aangifte gedaan**. In 7% van de gevallen twijfelde men om aangifte te doen en in 7% van de gevallen heeft het slachtoffer uiteindelijk toch aangifte gedaan na contact met het meldpunt.

Redenen om geen aangifte te doen zijn:

- Het idee hebben dat het om iets kleins gaat en dat het geen strafbaar feit is
- Het idee hebben dat er te weinig bewijsmateriaal is en de politie dus niet veel kan doen

- Gebrek aan vertrouwen in de politie
- Angst voor wraak en problemen door het doen van aangifte
- Gebrek aan kennis over het verschil tussen een melding en een aangifte

Een ander belangrijke factor is dat slachtoffers in bepaalde gevallen door de politie ontmoedigd worden om aangifte te doen. De politie geeft bijvoorbeeld aan niets met een melding te kunnen of weigert deze op te nemen.

Op basis van dit rapport doet het meldpunt de volgende aanbevelingen:

- Het is van belang om bewustwording onder moslims te stimuleren en hen aan te moedigen om tegen islamofob geweld in actie te komen door incidenten te melden en aangifte te doen
- Solidariteit creëren en versterken tussen slachtoffers en bondgenoten van alle achtergronden
- Druk op de politie uitoefenen om aangiften serieus te nemen; in alle gemeenten aparte registratie.
- Betere bescherming van moskeeën
- Contact met media en politiek om bewustwording over islamofobie te vergroten en aan te zetten tot kritische zelfreflectie over het heersende discours met betrekking tot islam, minderheden, immigratie en burgerschap

“Op een winderige dag, op een vrijdag, liep ik in de vroege ochtend naar school. Het was rond half negen. Ik draag een abaya met een hoofddoek en heb daar nooit problemen mee gehad in mijn omgeving.

Er kwam een fietser aan. Hij reed vrij hard mijn richting op. Als ik niet gauw opzij ging, dan had hij mij zeker aangereden met zijn fiets. En dan de woorden die hij naar mij riep: " Terroristen zoals jij moeten opgeruimd worden, net zoals wat er in Parijs is gebeurd."

Daar stond ik dan met een mond vol tanden. Ik kon daar niet op reageren, want meneer was al weg gefietst."

Vrouw, 22 jaar, Amsterdam

4. WAT IS ISLAMOFOBIE?

De term islamofobie doet veel stof opwaaien. Het roept vragen op zoals: bestaat islamofobie wel? Hoe verhoudt islamofobie zich tot islamkritiek? Waar ligt de grens? En is het misschien niet zo dat moslims islamofobie verwarren met terechte islamkritiek?

Met kritiek op de islam is niets mis. Dat mag en zou ook gewoon moeten kunnen in de Nederlandse samenleving. Islamkritiek is geen synoniem voor islamofobie, maar islamofobie is ook niet louter een fobie, een irrationele angst, voor de islam. Het begrip omvat veel meer dan dat. Toch is het niet eenvoudig om een definitie te formuleren. Zelfs in de wetenschap bestaat er niet één definitie. Desondanks kan uit de verschillende gehanteerde definities een kern gedistilleerd worden die door Martijn de Koning als volgt is omschreven⁴:

Islamofobie is het construeren van een negatieve, generaliserende en essentialistische definitie van islam die leidt tot het maken van een hiërarchisch onderscheid tussen niet-moslims en moslims. Dit gebeurt om de moslims als groep te problematiseren op basis van hun religie.⁵

Dit begrip vormt de basis van de definitie die het meldpunt hanteert. Om de meldingen die binnenkomen bij het meldpunt te filteren, is de volgende werkdefinitie geformuleerd: *fysiek, verbaal of non-verbaal geweld richting mensen, louter om hun islamitische achtergrond.*

'Het andere incident heeft plaatsgevonden daar waar ik mijn opleiding volg: de UvA. Als ik door de gangen liep, riepen mensen op een spottende manier 'allahu akbar'. En een keer had een medestudent de lift voor mijn gezicht gesloten en zei: 'Geen toegang voor jouw soort'.

Ik heb hier geen aangifte van gedaan, maar het wel aangekaart bij interne studentenzaken. Het is een beetje moeilijk te achterhalen wie het was, maar ze gaan er achteraan.'

Vrouw, Amsterdam

⁴ In dit rapport ontbreekt de ruimte om uitgebreid de (wetenschappelijke) discussies rondom en verschillende definities van de term islamofobie te beschrijven. Voor een goed overzicht en diepgang verwijst het meldpunt naar het vijfluk van Martijn de Koning over de term islamofobie:

<http://religionresearch.org/closer/2015/03/04/vijf-mythen-over-islamofobie-deel-1-een-uitvinding-van-khomeiny/>

⁵ <http://religionresearch.org/closer/2015/03/14/vijf-mythen-over-islamofobie-deel-2-islamofobie-is-angst-voor-islam/>

5. METHODE EN WERKWIJZE

Meld Islamofobie! is sinds de oprichting volop in ontwikkeling. De beginfase stond in het teken van het ontwikkelen van een goede registratiemethode. Hierdoor kan enerzijds de betrouwbaarheid van de meldingen vergroot worden. Anderzijds biedt dit de mogelijkheid om de meldingen systematisch te verzamelen zodat deze geanalyseerd kunnen worden.

De meldingen komen via Facebook binnen. Eerst wordt bekeken of de melding voldoet aan de gehanteerde werkdefinitie. Indien dit het geval is, neemt een vrijwilliger telefonisch contact op met de melder om het verhaal te verifiëren. Op deze manier wordt de betrouwbaarheid vergroot en is het meldpunt er zeker van dat het bijvoorbeeld niet om een valse melding gaat. Het meldpunt hanteert een protocol waarin een aantal parameters zijn opgenomen waar alle meldingen aan moeten voldoen zodat deze geanalyseerd kunnen worden.

Het meldpunt waarborgt de anonimiteit van de melders en slachtoffers. Op de Facebook pagina worden de meldingen –geheel geanonimiseerd- geplaatst. Bekendmaking van de meldingen heeft enerzijds tot doel om andere mensen aan te moedigen melding te doen en anderzijds om bewustzijn te creëren over de ernst van de incidenten.

Omdat het meldpunt vooral van Facebook gebruik maakt en de meldingen vooral via dit kanaal binnen komen, is het meldpunt niet voor iedereen bereikbaar. Denk bijvoorbeeld aan eerste generatie islamitische Marokkaanse/Turkse Nederlanders die geen gebruik maken van social media. Daarom is het aannemelijk dat de meldingen die het meldpunt ontvangt slechts het topje van de ijsberg zijn.

'Ik ging naast een Nederlandse vrouw zitten in de bus. Ik ben zelf ook Nederlandse, alleen dan bekeerd tot de islam. Na een korte tijd stond ze op en zei ze: 'Ik wil niet naast een moslim zitten.' Vervolgens ging ze ergens anders zitten. Ikzelf reageerde er niet op. En omstanders ook niet ondanks dat zij het wel konden horen. '

Vrouw, Amsterdam

6. AANTAL MELDINGEN

Na de oprichting werd het meldpunt overspoeld met meldingen. Binnen twee dagen kwamen zo'n 30 meldingen binnen. Echter, niet alle meldingen die binnen kwamen, werden in behandeling genomen of gepubliceerd op de Facebookpagina. Een deel van de meldingen voldeed niet aan de werkdefinitie en viel in een grijs gebied tussen racisme/discriminatie/islamofobie. In sommige gevallen was het bijvoorbeeld niet duidelijk of iemand onheus bejegend of belaagd werd vanwege de **etnische** of **religieuze** achtergrond. Het meldpunt neemt alleen meldingen in behandeling waaruit duidelijk blijkt dat de vermeende religieuze achtergrond van het slachtoffer daar een rol in heeft gespeeld. Uiteindelijk zijn, in de periode januari - juni 2015 **89** meldingen opgenomen die aan de werkdefinitie voldeden, opgenomen in het databestand.

Het meldpunt heeft ook meldingen uit België ontvangen. In totaal gaat het om 5 meldingen die allen afkomstig zijn uit **Antwerpen**. In de analyses zijn de Belgische cases buiten beschouwing gelaten. De resultaten die hier gepresenteerd worden, hebben alleen betrekking op de Nederlandse cases, **een totaal van 84 meldingen**. De overgrote meerderheid, **62%** van de meldingen, is afkomstig uit de **maand januari**. Daarnaast zijn er vier meldingen uit het jaar 2014. In de maand mei zijn de minste meldingen binnengekomen: slechts één melding. In de maanden februari, maart, april en juni kwamen maandelijks gemiddeld **7 meldingen** binnen.

Op de vraag of islamofobe incidenten zijn toegenomen, kan het meldpunt geen antwoord geven. Systematisch verzamelde statistieken voor het ontstaan van het meldpunt, ontbreken namelijk.

7. WAAR KOMEN DE MEESTE MELDINGEN VANDAAN?

Waar komen de meeste meldingen vandaan? Aan kop staat de provincie **Zuid-Holland**. Iets meer dan de helft van de meldingen komt uit deze provincie (**44 meldingen**). **Noord-Holland** staat op de tweede plaats met **17 meldingen** die iets meer dan 20% omvatten van de totale meldingen. Provincie Utrecht staat op de derde plaats. Uit die provincie zijn 7 meldingen binnen gekomen (8,3% van het totaal).

Tabel 1: meldingen onderverdeeld naar provincie

Provincie	Aantal meldingen	Percentage
Flevoland	4	4,8
Friesland	1	1,2
Groningen	1	1,2
Limburg	2	2,4
Noord-Brabant	3	3,6
Noord-Holland	17	20,2
Overijssel	2	2,4
Utrecht	7	8,3
Zuid-Holland	44	52,4
Zeeland	1	1,2
Online	1	1,2
Onbekend	1	1,2
Totaal	84	100

Als we kijken naar de afzonderlijke steden dan valt op dat de meeste meldingen uit de Randstad komen (zie tabel 2). **Rotterdam** staat op de eerste plaats: 20,2% van de totale meldingen komen uit deze stad. **Amsterdam** staat op de tweede plaats (15,5%) en **Den Haag** op de derde plaats (9,5%).

Tabel 2: meldingen onderverdeeld naar stad

Stad	Aantal meldingen	Percentage
Rotterdam	17	20,2
Amsterdam	13	15,5
Den Haag	8	9,5
Almere	4	4,8
Utrecht	3	3,6
Leiden	3	3,6
Rest	36	42,8
Totaal	84	100

8. WIE ZIJN DE SLACHTOFFERS?

Niet alleen mannen of vrouwen, maar ook moskeeën of privé woningen van moslims, kunnen het doelwit zijn van islamofobie. In **acht gevallen** waren **moskeeën** het doelwit van vandalisme of zelfs een poging tot brandstichting. In één geval was een woning (Baarn) het mikpunt. De daders wilden vuurwerk naar binnen gooien. Een oplettende buurman betrapte de jongens en hun actie mislukte.

Opvallend zijn verder **drie** gevallen waarin sprake was van **protestacties** (uit extreemrechtse hoek) tegen de islam in Nederland:

- In Gouda vormden de bouwplannen van Al Wahda moskee de aanleiding om te flyeren tegen de islamisering van Nederland (februari). Op de flyer staat de tekst: *'Je woont in een Westers land. Geen sharia hier!'* Een volger van de Facebookpagina *Meld Islamofobie!* wist het meldpunt te leiden naar de bron: een blog van een bekende in het extreemrechtse circuit die de flyers van daaruit verspreidde. De flyers zijn via zijn blog te bestellen.
- In de Haagse Schilderswijk kregen willekeurige bewoners een 'anti-islambrief' van een anonieme afzender met de boodschap 'WE ZIJN HIER IN NEDERLAND' waarmee de stelling verkondigd werd dat de islam niet in Nederland hoort (januari).
- In februari bezette Identitair Verzet (IDVerzet) voor een paar uur de moskee Al Hijra in Leiden die in aanbouw was. De boodschap luidde dat IDVerzet tegen de bouw van deze moskee is, dat dit de eerste 'verzetsdaad' is tegen de islamisering en dat er nog meer acties zullen volgen. IDVerzet heeft zich aan zijn woord gehouden, want op 4 juli was Gouda aan de beurt. Ditmaal werd de PWA kazerne waar de 'megamoskee' wellicht zou komen, bezet met dezelfde boodschap.

In slechts 44% van de gevallen is de leeftijd van de slachtoffers bekend (37 meldingen). Het is dus niet mogelijk om iets te zeggen over de gemiddelde leeftijd van de slachtoffers.

Opmerkelijk is dat de meerderheid, **90%** (63 meldingen), van de slachtoffers **vrouw** is. Uit de gegevens komt naar voren dat **98%** van de vrouwelijke slachtoffers **zichtbaar moslima** was. In 84% van de meldingen hebben we kunnen achterhalen om wat voor zichtbare moslima's het gaat. Het gangbare idee is dat vooral khimaar en niqaab dragende vrouwen het slachtoffer zijn van islamofobe incidenten en dat 'modern uitzijende' moslima's daar minder last van hebben. Onze gegevens laten echter zien dat in bijna **60%** van de gevallen (28 gevallen) het om vrouwen gaat die een hoofddoek dragen en 'modern' gekleed zijn. Vrouwen die niqaab dragen zijn opvallend in de minderheid. In slechts één geval ging het om een vrouw die een niqaab droeg.

Dit resultaat kan op verschillende manieren geïnterpreteerd worden. Dit patroon zou erop kunnen duiden dat khimaar en niqaab dragende vrouwen niet zozeer minder vaak het

slachtoffer zijn, maar dat zij minder vaak melding maken van islamofobe incidenten en geweld.

Het zou ook kunnen betekenen dat daders geen onderscheid maken tussen een khimaar, niqaab of een hoofddoekdragende vrouw met make-up of westerse kleding. Blijkbaar wordt een lap stof dat de haren bedekt *an sich* als symbool voor de islam beschouwd ongeacht of dat lapje stof modern of orthodox oogt.

'Ik moet eerlijk zeggen dat ik me nooit eerder bedreigd en of onveilig heb gevoeld op straat tot vandaag, helaas. Ik ben me werkelijk half dood geschrokken van wat me vandaag overkwam.

Ik was onderweg naar mijn zus op de fiets toen ik in de buurt van Dierenselaan (Den Haag) stil stond bij een stoplicht. Ik was helemaal in gedachten verzonken toen er naast mij een Nederlandse man op zijn fiets tot stilstand kwam. Nog voor ik hem heb kunnen aankijken, trok hij keihard aan mijn hoofddoek. Zo hard dat heel mijn hoofddoek los kwam en ik met fiets en al op de grond viel. Hij riep daarna nog: "kanker moslim" en "kanker pinguïn". Voordat ik kon opstaan, was hij al weg en bleef ik verstijfd achter. Ik wist niet wat me overkwam!! Normaal gesproken kan ik heel goed voor mezelf opkomen, maar dit gebeurde zo onverwacht en snel dat ik helaas niks heb kunnen doen.'

Vrouw, Den Haag

9. WIE ZIJN DE DADERS?

In de meeste gevallen (84,5%) ging het om één dader. Slechts in bijna 10% van de gevallen ging het om twee daders. In 87% van de gevallen was het geslacht van de dader bekend. **De dader was in 71% van de gevallen man.**

In 36% van de gevallen is de etniciteit van de dader onbekend. In de gevallen waar dit wel het geval was, **blijkt dat een overgrote meerderheid blank was: 86%.**

Over de geschatte gemiddelde leeftijd van de daders kunnen we niet veel zeggen, omdat we daar te weinig data voor hebben. In 58% van de gevallen wordt geen leeftijd vermeld door het slachtoffer.

Als we alleen kijken naar de gevallen waarin vrouwen het slachtoffer waren, dan is de dader in 69% van de gevallen een blanke man.

Opvallend is dat de dader in een aanzienlijk deel van de gevallen op de fiets was en zich zo snel uit de voeten kon maken nadat een slachtoffer werd belaagd.

“Ik was onderweg naar school en stond te wachten op mijn metro. Ik stapte de metro in en de volgende halte stond een man op. Hij trok me hardhandig aan de kant en zei dat ik moest oprotten van hier en keek me vies aan.

Ik ben nooit eerder zo behandeld in mijn leven; dat iemand erg duidelijk maakt dat ik ongewenst ben en de wens mij niet in zijn buurt te hebben. Ik heb niks terug gezegd, want hij was al weg voordat het tot mij doordrong.

Ik heb geen aangifte gedaan. Ik ben ook niet van plan aangifte te doen aangezien de politie hier toch niks mee doet. Ik adviseer de dames op te passen als ze buiten zijn en zo min mogelijk alleen te lopen.”

Vrouw, Capelle aan den IJssel

10. OM WAT VOOR SOORT INCIDENTEN GAAT HET?

Als we kijken naar het totaal aantal meldingen⁶ gaat het in **een derde** van de gevallen om **fysiek geweld**. Hieronder vallen **fysieke intimidatie** (een poging tot fysiek geweld, bespugen van mensen) en **mishandelingen**. In 17% (14 gevallen) van de gevallen ging het om fysieke mishandelingen.

Vrouwen blijken vaker het slachtoffer te zijn van fysiek geweld: onder de vrouwelijke slachtoffers gaat het in iets meer dan **41%** van de gevallen om **fysiek geweld**. De mishandelingen onder vrouwen liggen ook hoger: **in bijna 21% van de gevallen is sprake van mishandeling**.

Verder is in **4,8%** (4 gevallen) van de totale gevallen sprake van **een poging tot aanrijding**.

In 54% van de gevallen gaat het om **verbaal geweld**. Hieronder vallen **verbale agressie** (agressief mensen uitschelden en beledigen) en **verbale intimidatie** (vernederen van mensen, maar niet uitschelden). 43% van de totale gevallen betreft **verbale agressie** en in 11% van de gevallen gaat het om **verbale intimidatie**.

Verder is er in 16% van de gevallen sprake van **bedreiging** en in 10% van de gevallen van **negeren** (buschauffeurs die expres weggrijden omdat de passagier een moslim is) of **uitsluiting** (mensen die bijvoorbeeld op de werkvloer door collega's uitgesloten worden). Bij het meldpunt kwamen ook meldingen binnen die betrekking hadden op moslims –vooral vrouwen- die na een sollicitatie geweigerd werden vanwege hun islamitische achtergrond. Dit betrof 6% van de totale meldingen.

In 7% van gevallen (6 cases) gaat het om **vandalisme** (vernieling of beschadiging van eigendommen) en in 1 geval het om **een poging tot brandstichting**. Opvallend zijn verder enkele protestacties tegen de islam (vanuit extreemrechtse hoek). In de periode januari tot en met juni, zijn **drie** van dergelijke gevallen bekend (4%).

⁶ In sommige meldingen was er sprake van meerdere delicten tegelijkertijd, bijvoorbeeld verbale agressie en mishandeling.

11. DE OMSTANDIGHEDEN

- *Dagdeel*

Uit onze gegevens komt naar voren dat de meeste gevallen (87%) overdag, op klaarlichte dag, plaatsvinden.

- *Omstanders*

Verder blijkt dat er in 71% van de gevallen omstanders aanwezig zijn, **maar deze in slechts in 20% (6 cases) van de gevallen daadwerkelijk ingrijpen**. In 10% van de gevallen grijpen omstanders pas aan het einde in. En in 13% van de gevallen steunen de omstanders het slachtoffer nadat het incident heeft plaatsgevonden.

- *Alleen of in gezelschap*

In 67% van de gevallen was het slachtoffer alleen. In 21 gevallen was het slachtoffer in gezelschap waarvan in iets meer dan de helft (11 gevallen) minderjarige kinderen bij betrokken waren.

- *Plaats*

De incidenten vinden in de meeste gevallen plaats in de **openbare ruimte**, bijvoorbeeld in supermarkten, bij benzinepompen, bus- en tramhaltes, het openbaar vervoer, horeca, maar ook op scholen. Zo zijn er twee gevallen waarin het slachtoffer op of rondom de school van de kinderen belaagd werd.

'Ik wilde gaan tanken maar stond bij de verkeerde pomp. Ik wilde achteruit rijden. Er kwam toen een auto aanrijden en hij weigerde aan de kant te gaan. De Nederlandse meneer stapte uit zijn auto. Hij deed mijn deur open en begon keihard te schreeuwen dat ik een kutmoslim ben en moet oprotten. Ik trok snel de deur dicht en hij bleef op mijn raam tikken.

Ik ben niet vaak bang, maar op dat moment wel. Ik zat met mijn drie kinderen en dochtertje van mijn vriendin. Mijn dochter van zeven is ook heel erg geschrokken. Door de schrik heb ik niet zijn kenteken genoteerd en kan ik helaas geen aangifte doen.'

Vrouw, Amsterdam

12. AANGIFTE

- *Aantal aangiftes*

Slachtoffers van islamofobie doen in de meeste gevallen geen aangifte bij de politie: in 58% van de totale gevallen is geen aangifte gedaan. Als we alleen kijken naar de gevallen waarin sprake is van **fysiek geweld** dan zien we een soortgelijk patroon: **slechts 39% van de slachtoffers heeft direct na het incident aangifte gedaan**. In 7% van de gevallen twijfelde men om aangifte te doen en in 7% van de gevallen heeft het slachtoffer uiteindelijk toch aangifte gedaan na contact met het meldpunt.

- *Redenen geen aangifte*

De meest genoemde redenen om geen aangifte te doen:

- Het idee hebben dat het om iets kleins gaat en dat het geen strafbaar feit is
- Het idee hebben dat er te weinig bewijsmateriaal is en de politie dus niet veel kan doen
- Gebrek aan vertrouwen in de politie
- Angst voor wraak en problemen door het doen van aangifte
- Gebrek aan kennis over het verschil tussen een melding en een aangifte

Een ander belangrijke factor is dat slachtoffers door de politie ontmoedigd worden om aangifte te doen; dat de politie aangeeft er niet veel mee te kunnen doen en dus geen aangifte wil opnemen.

- *Verloop aangifte*

Het slachtoffer uit de case waarmee het eerste hoofdstuk van dit rapport begon, heeft wel aangifte gedaan. Haar case illustreert hoe een aangifteproces kan verlopen. De 21 jarige gesluisde jongedame, die door een man zomaar uit het niets een klap in haar gezicht kreeg, is met twee getuigen meteen na het incident naar het politiebureau gegaan om aangifte te doen. Het voorval vond overdag plaats in de buurt van een station waar camera's hangen.

Haar case laat ook zien op welke wijze slachtoffers zich ontmoedigd voelen door de politie. Zij heeft het meldpunt verteld dat tijdens de opname van haar aangifte haar de vraag werd gesteld of ze zelf niet dit incident heeft uitgelokt door zelfs iets gezegd of gedaan te hebben. Het slachtoffer vond dit een ongepaste vraag en vroeg zich af of geweld überhaupt gerechtvaardigd kan worden. Ze voegde eraan toe dat een agent na afloop aangaf dat er met dit soort meldingen vaak niks wordt gedaan, tenzij de dader op heterdaad betrapt wordt.

Het slachtoffer liet zich echter niet ontmoedigen. In de dagen na de aangifte heeft de vader van het slachtoffer herhaaldelijk contact opgenomen met de politie met de vraag hoe de zaak zich ontwikkelde. Ondanks de getuigen, het duidelijke signalement en wellicht ook camerabeelden, kreeg het slachtoffer van de politie uiteindelijk te horen dat zij er op dit moment niet veel mee konden behalve de zaak in het systeem zetten. Pas als er een andere melding of aangifte binnenkomt waarin het waarschijnlijk om dezelfde dader gaat, dan kan de politie eventueel wat doen.

- **Andere maatregelen**

In bepaalde gevallen wordt weliswaar geen aangifte gedaan, maar worden er andere strategieën ingezet om de daders aan te pakken. In **27% van de totale gevallen (23 cases)** hebben slachtoffers andere maatregelen genomen. In enkele gevallen maakte bijvoorbeeld het winkelpersoneel zich schuldig aan islamofobie door klanten met een vermeende islamitische achtergrond verbaal aan te vallen met opmerkingen over moslims en islam. Slachtoffers dienden naar aanleiding hiervan een klacht in bij de leidinggevende of hoofdkantoor. In de meeste gevallen ontving het slachtoffer een reactie van de leidinggevende of het hoofdkantoor waarin excuses werden aangeboden en beloofd werd dat maatregelen genomen zouden worden tegen de desbetreffende werknemer(s). Wat die maatregelen precies inhouden en of er daadwerkelijk maatregelen zijn genomen of, is echter onbekend.

'Hierbij wil ik melden dat ik vandaag om 11.44 een privé telefoontje heb gekregen van een Nederlandse man die zei: 'Vuile vieze moslimhoer en je moeder is een varken!' Toen hing hij op. Ik geef rijlessen dus hij heeft mijn telefoonnummer van het dakbord. Ik was helemaal in shock!'

Vrouw, 32 jaar, Maarssebroek